

VII.510.167.2019.PKR

**Pan
Maciej Nawacki
Prezes Sadu Rejonowego
w Olsztynie
ul. Dąbrowszczaków 44
10-543 Olsztyn**

Kameralnym Panie Prezecie

na podstawie informacji prasowych¹ Rzecznik Praw Obywatelskich podjął z własnej inicjatywy (art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich – Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.; dalej: ustawa o Rzeczniku) sprawę dotyczącą wydania zarządzenia o zawieszeniu ze skutkiem natychmiastowym na miesiąc w czynnościach służbowych sędziego Pana Pawła Juszcyszyna.

Jak wynika z treści doniesień medialnych oraz komunikatów zamieszczonych na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych sędzia Paweł Juszcyszyn, będąc przewodniczącym i sprawozdawcą, podczas rozpoznawania apelacji od wyroku wydanego przez sędziego powołanego na podstawie rekomendacji nowej Krajowej Rady Sądownictwa zażądał przedstawienia przez Kancelarię Sejmu RP list poparcia dla sędziów do niej wybranych. Za powyższe działania został odwołany z delegacji do Sądu Okręgowego, zaś rzecznik dyscyplinarny postawił mu zarzuty "uchybieńa godności urzędu".

Artykuł 178 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. W doktrynie wskazuje się, że na niezawisłość składają się następujące elementy: bezstronność w stosunku

---

¹ „Sprawa sędziego Juszcyszyna. Rzecznik "Themis" ostro o działaniu rzecznika dyscypliny. Marek Ast: Polscy sędziowie mają przestrzegać polskich ustaw” z dnia 30.11.2019 r., <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/sprawa-sedziego-juszcyszyna-rzecznik-themis-krytykuje-piotra-schaba/6emb273>, data ostatniego dostępu: 4.12.2019 r.

do uczestników postępowania; niezależność wobec organów (instytucji) pozasądowych; samodzielność sędziego wobec władz i innych organów sądowych; niezależność od wpływu czynników politycznych, zwłaszcza partii politycznych; wewnętrzna niezależność sędziego. Co istotne, zasada niezawisłości wiąże się z konstytucyjną rolą sędziów jako gospodarzy postępowań sądowych, jaką jest realizacja wspomnianego wyżej prawa do sądu, a więc, zgodnie z treścią art. 45 Konstytucji RP, „zapewnienie sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. Powołani do stania na straży tego prawa są w szczególności sędziowie orzekający w ramach kontroli instancyjnej oraz innych środków zaskarżenia, w tym np. sędzia orzekający w drugiej instancji, tak jak ma to miejsce w przedmiotowej sprawie. Za działania w celu zabezpieczenia realizacji tego prawa sędziowie, wypełniając swój prawny obowiązek, nie powinni być pociągani do odpowiedzialności.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie także zauważyć, że postanowienie wydane przez sędziego Sądu Rejonowego Pana Pawła Juszcyszyna jest realizacją wynikających z prawa europejskiego zobowiązań sądu krajowego do zapewnienia rzeczywistej i efektywnej ochrony sądowej praw obywateli, zgodnie z treścią orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r. (w sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18). W wyroku tym orzeczono, że zagwarantowane w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej prawo do skutecznego środka prawnego sprzeciwia się temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezależnego i bezstronnego sądu. Sąd rozpoznający sprawę powinien ocenić, czy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów. Powyższe elementy mogą bowiem prowadzić do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w tych jednostkach, w społeczeństwie demokratycznym. Rozumowanie to zastosować można do zweryfikowania prawidłowości

powołania sędziego, jeśli wymaga tego w danej sytuacji ochrona zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości jako konieczny warunek realizacji prawa do sądu.

We wspomnianym wyżej wyroku Trybunał Sprawiedliwości UE przypomniał przy tym także, że na podstawie art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej wymóg niezależności sądów wchodzi w zakres istoty prawa do skutecznej ochrony sądowej oraz prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które to prawa mają fundamentalne znaczenie jako gwarancje ochrony wszystkich praw wywodzonych przez jednostki z prawa Unii, oraz zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim wyrażonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności wartości państwa prawnego. W orzeczeniu podkreślono także, że zgodnie z zasadą podziału władz charakteryzującą funkcjonowanie państwa prawnego konieczne jest zagwarantowanie niezależności sądów względem władzy ustawodawczej i wykonawczej. Co się tyczy ponadto art. 2 i 19 Traktatu o Unii Europejskiej, należy przypomnieć, że art. 19, w którym skonkretyzowano zasadę państwa prawnego wyrażoną w art. 2, powierza sądom państw członkowskich i Trybunałowi zadanie zapewnienia pełnego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich, jak również ochrony sądowej praw, jakie jednostki wywodzą z tego prawa (orzeczenie w sprawie C-619/18 *Komisja/Polska - Niezależność Sądu Najwyższego*).

Ponadto, zgodnie z wcześniejszym wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-64/16 *Associação Sindical dos Juizes Portugueses przeciwko Tribunal de Contas*, na mocy art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej wszystkie państwa członkowskie UE zobowiązane są ustanowić środki odwoławcze niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej. Jako że nie istnieje w ramach prawa polskiego oddzielny system przeznaczony do rozstrzygania spraw z zakresu prawa unijnego, zobowiązania te są skuteczne wobec wszystkich organów polskiego systemu wymiaru sprawiedliwości, które można uznać za sąd w rozumieniu prawa Unii. Z uwagi na powyższe należy uznać, że działanie w celu zabezpieczenia realizacji prawa do ochrony sądowej przez niezależny i bezstronny sąd, w tym przeprowadzenie odpowiedniego postępowania wyjaśniającego lub dowodowego, stanowi zobowiązanie wynikające z prawa Unii Europejskiej, korzystające z ochrony na mocy zasady pierwszeństwa prawa europejskiego, i nie może być uznane za rażącą obrazę przepisów prawa lub uchybienie godności urzędu. Warto podkreślić także przy tym, że interes publiczny w postaci prawidłowego funkcjonowania

wymiaru sprawiedliwości, podobnie jak zasada pewności prawa, która przyczynia się do jego realizacji, nie jest i nie może być uznany za wartość absolutną i podlega ograniczeniom zwłaszcza wtedy uzasadnionym, gdy za zmianami przemawia inna zasada konstytucyjna albo gdy z racjonalnie uzasadnionych względów zachodzi potrzeba dania pierwszeństwa innej konstytucyjnie chronionej wartości (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego K 1/99 z 13 marca 2000 r.; K 6/99 z 7 grudnia 1999 r.). Taką wartością konstytucyjną jest wspomniane już wyżej prawo do sądu zawarte w art. 45 Konstytucji RP.

Biorąc pod uwagę wymogi stawiane przez normy polskiego prawa konstytucyjnego, w szczególności określone prawo do sądu oraz zasadę niezawisłości sędziów, o której mowa w art. 175 Konstytucji RP, oraz przewidziane prawem europejskim zobowiązania związane z zapewnieniem obywatelom skutecznej ochrony sądowej ich praw oraz z poszanowaniem zasady praworządności, Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na stanowisku, że sędziowie mają prawo podejmować, w ramach prowadzonych postępowań sądowych, wszelkie środki niezbędne dla ustalenia, czy wymogi te są w nich spełniane, oraz dla zapewnienia ich ostatecznej realizacji, o ile tylko pojawiają się uzasadnione okolicznościami wątpliwości co do niezawisłości sędziów, którzy orzekali wcześniej w przedłożonej im sprawie.

W związku z zawieszeniem sędziego Pawła Juszczyzna w czynnościach służbowych na podstawie art. 130 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.) Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca się o udzielenie wyjaśnień poprzez wskazanie jakie merytoryczne przesłanki przemawiały za podjęciem takiej decyzji przez Pana Prezesa, zwłaszcza o wskazanie w jaki sposób postępowanie sędziego narusza powagę sądu lub istotne interesy służby sędziowskiej.

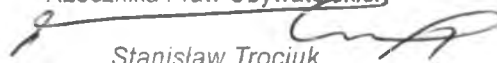
W szczególności zaś proszę o wskazanie czy w rozumieniu powyższych pojęć mieści się żądanie przekazania sądowi informacji o sędziach zgłaszających Marszałkowi Sejmu RP sędziów – kandydatów na członka KRS, która to informacja w świetle prawomocnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 czerwca 2019 r. (sygn., akt I OSK 4282/18) posiada status informacji publicznej. Interes publiczny wymaga więc jej ujawnienia nie tylko na żądanie sądu, ale na żądanie każdego, kto się o taką informację zwróci.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.; ustawa o Rzeczniku), zwracam się do Pana Prezesa z prośbą o przedstawienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich wyjaśnień w tej sprawie.

Działając na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o Rzeczniku proszę o przedstawienie wyjaśnień w niniejszej sprawie w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich